

Initiativ for etisk handel (IEH)

Årsrapport 2008

- et ressurscenter for **samfunnsansvar** i leverandørkjeden!

Samarbeid skaper utvikling

Kunnskapen om etisk handel og forventningene til bedrifters arbeid med etisk handel har utviklet seg dramatisk i årene som er gått siden LO, Kirkens Nødhjelp, Coop og HSH stiftet Initiativ for etisk handel (IEH) i november 2000. Det skyldes flere årsaker. Vi har et bredere erfaringsgrunnlag, fordi flere bedrifter implementerer etisk handel i sin virksomhet. Vi har forskningsbasert kunnskap, fordi så mange bedrifter er engasjert i etisk handel at temaet er blitt forskbart. Dessuten er etisk handel et tema under konstant debatt. Hvor langt går ansvaret? Hva kan man med rimelighet forvente av konkrete tiltak fra virksomheter med globale leverandørkjeder? Hva er den rette balansen mellom kontroll og samarbeid? Hva bør overvåkes av eksterne parter, og hva er for viktig til å overlates til eksterne? Hvor mye åpenhet er nødvendig for å oppnå tillit?

Fordi arbeidsforhold i globale leverandørkjeder angår oss alle, er det svært mange deltakere i debatten om etisk handel. Ikke alle er like godt informert, og

mange bedrifter opplever kritikk som rammer dem som urettferdig, og forventningene som rettes mot dem som urealistiske. Når aktører med ulike synspunkter og erfaringer likevel greier å møtes og snakke sammen, oppstår den debatten som driver arbeidet med etisk handel fremover. For IEH er den viktigste oppgaven å være et sted hvor virksomheter og organisasjoner deler erfaringer, hvor det utvikles fellesløsninger, og hvor samtalen om hva som er best aldri tar slutt.

For etisk handel er kritisk søkelys, debatt og diskusjon en grunnleggende metode for læring. Det er hyggeligst med ros, men for et felt så nytt som etisk handel, må det viktigste spørsmålet for alle involverte aktører være: Hvordan skal vi bli bedre?

Thomas Angell
Direktør HSH
Styreleder i Initiativ for
etisk handel (IEH)

Kristin Holter
Daglig leder IEH

Styremedlemmer i 2008

Styret frem til årsmøtet 2009:

Thomas Angell (HSH – leder), Per Bondevik (Kirkens Nødhjelp), Knut Lutnæs (Coop Norge), Hilde Vanvik (Body Shop), Nina Schefte (IKEA), Terje Kalheim (LO), Annabelle Lefébure (Varner-Gruppen)

Utgitt av: Initiativ for etisk handel (IEH)

Foto: Jo Egil Tobiassen/Maillard J. (ILO)

Design: Steinar Zahl

Trykk: Grøset Trykk AS

www.etiskhandel.no

Innhold:

Samfunnsansvar i leverandørkjeden	s 3
Retningslinjer for etisk handel	s 4
Implementering av etisk handel - resultater over tid	s 5
Syv steg til etisk handel	s 6
Offentlig sektor: Stigende interesse for etikk-krav	s 10
Organisasjonsnytt	s 11

Trykk: GRØSET™ - Produksjonen er klimanøytral, CO₂-utslippet er kompensert.

Samfunnsansvar i leverandørkjeden

De fleste norske virksomheter med import fra utviklingsland løper en risiko for arbeidsulykker, barnarbeid, tvangsarbeid eller ekstrem overtid i leverandørkjeden. Slike brudd på grunnleggende arbeidstakerrettigheter og miljøhensyn er til hinder for utvikling i land som ellers tjener på global handel.

Etisk handel er frivillig arbeid for forbedringer av arbeidsvilkår i globale leverandørkjeder, med bærekraftig økonomisk, sosial og miljømessig utvikling som mål. I praksis skjer etisk handel gjennom implementering av etiske retningslinjer for innkjøp. Retningslinjene angir prinsipper for ivaretagelse av arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter og miljøhensyn i produksjon i tråd med internasjonale FN- og ILO-konvensjoner. Resultater oppnås over tid gjennom konkrete og trinnvise tiltak for å redusere antall arbeidsulykker, og motvirke tvangsarbeid, barnarbeid og miljøødeleggelser.

Ved medlemskap i Initiativ for etisk handel (IEH) forplikter norske private og offentlige virksomheter, samt fagbevegelse og organisasjoner, seg til samarbeid om slike forbedringstiltak.

IEH har to hovedmålsettinger. Den ene er å styrke medlemmenes arbeid med etisk handel, den andre å styrke opplutningen om etisk handel. Arbeidet med å styrke opplutningen skjer hovedsakelig gjennom systematisk rekruttering og målrettet informasjonsarbeid. Rekrutteringsaktiviteter ble i 2008 blant annet rettet mot alle medlemmer av bransjeorganisasjonen Sportsbransjen, et utvalg fra tekstilbransjen, et utvalg kommuner og offentlige institusjoner, samt de av Norges største bedrifter hvor staten er en betydelig eier. Disse rekrutteringsaktivitetene ga liten direkte

Faksimile: I 2008 havnet etisk handel for alvor på dagsordenen. Stadig flere private og offentlige aktører ser at det er lite å vinne og mye å tape på å droppe etikken, også i nedgangstider. IEH ser også at flertallet mangler gode systemer for å ivareta samfunnsansvar i leverandørkjeden. IEH er etablert for å gi medlemmene et slikt grunnlag. Bildet gjengir et oppslag i Ukeavisen Ledelse.

uttelling i 2008. 2009 har imidlertid begynt godt med 16 nye medlemmer pr. 1.04.2009. Av disse er fem fra offentlig sektor, og to fra sportsbransjen.

Målrettet informasjonsarbeid skjer blant annet via nettsidene www.etiskhandel.no og utsending av nyhetsbrev, samt via en årlig temaavis distribuert som bilag i riksdekkende avis. Nettsidene har jevnt stigende lesertall. Nyhetsbrevet som sendes ut hver 14. dag har per april 2009 om lag 1000 abonnenter, mot 695 i juni 2007 og 870 i januar 2008.

Flerpartssamarbeid - en trend i etisk handel

IEH er Norges eneste flerpartsinitiativ for etisk handel og Nordens ledende kompetansesenter på området. Bedrifter, fagbevegelse, organisasjoner og offentlige instanser kan bli medlem. Utstrakt internasjonalt samarbeid har høy prioritet. IEH inngår i et etisk handel-nettverk sammen med blant andre Ethical Trading Initiative, nederlandske FairWear Foundation, amerikanske Fair Labor Association og Social Accountability International. I 2008 ble Dansk Initiativ for etisk handel opprettet etter modell fra IEH.

Retningslinjer for etisk handel

IEH-medlemskap forplikter til å:

- slutte seg til IEHs prinsipperklæring
- implementere retningslinjer for etisk handel, minimum IEHs elleve prinsipper (se tabell)
- rapportere årlig til IEH om status for og planer fremover for arbeidet
- betale medlemskontingent

Arbeidstakere i utviklingsland betaler i mange tilfeller med egen helse og sikkerhet for svak eller dårlig håndhevet lovgivning. Sviktende lovverk rammer også miljøet. Det blir galt om kunder fra privat og offentlig sektor i Norge og andre land utnytter slike styringstomrom. Etisk handel dreier seg om å bruke sin innflytelse som kunde, produsent, samfunnsaktør og verdiskaper i vid forstand til positiv endring. Medlemskap er ingen garantiordning, men innebærer forpliktelser til konkret forbedringsarbeid.

Fritt valg av arbeid	Tvangsarbeid i sin verste form er slavearbeid og trafficking. Vanligere årsaker til tvang i arbeidsforhold er gjeldsbyrde til arbeidsgiver, konfiskerte identitetspapirer, eller tilbakeholdt lønn. Minst 12,3 millioner mennesker er fanget i tvangsarbeid.
Respekt for retten til fagorganisering og kollektive forhandlinger	Hvert år mister flere titalls tusen mennesker jobben i forbindelse med fagforeningsaktiviteter. Noen må bøte med livet.
Motvirke barnarbeid	186 millioner barn mellom fem og 14 år er i fullt arbeid, som voksne. Disse barna er frarøvet muligheten til å skape seg en bedre fremtid.
Unngå diskriminering	Kvinner og minoriteter blir ofte satt til de lavest betalte jobbene, uten mulighet for opplæring og forfremmelse.
Sikre forsvarlige helse-, miljø- og sikkerhetsforhold	Hver dag dør 6000 mennesker av yrkesrelaterte ulykker eller sykdommer. Dette skjer som følge av uvettig kjemikaliehåndtering, manglende verneutstyr og liknende. De aller fleste av disse tragediene kunne vært unngått.
Lønn som dekker grunnleggende levekostnader	Når fulltids arbeid ikke dekker levekostnadene, låses arbeidere i en håpløs situasjon. Mange søker en løsning ved å jobbe ekstra lange dager. Ekstrem overtid fører igjen til sykdom og skade.
Ikke ekstrem overtidsbruk	For svært mange arbeidere er ekstremt lange arbeidsdager snarere regelen enn unntaket. Det rammer den enkelte arbeider, men også produksjonen. Ansatte blir slitne, gjør oftere feil og rammes oftere av ulykker.
Minimere brutal behandling	Særlig kvinner og fremmedarbeidere er utsatt for å få hverdagen ødelagt av fysisk, verbalt og seksuelt misbruk på arbeidsplassen.
Fremme regulære ansettelser	Bruk av korttidsansettelser og løsarbeidere blir stadig vanligere. Mange arbeidere mangler arbeidskontrakt. Dette bidrar til rettsløshet for arbeiderne og systematisk dårligere forhold på arbeidsplassen.
Respekt for marginaliserte befolkningsgrupper	Råvareuttak, som tømmerhogst og gruvedrift, skjer ofte i direkte konflikt med lokale befolkningers behov og rettigheter. I praksis betyr dette ofte at livsgrunnlaget for lokalsamfunn konfiskeres, med fattigdom og nød som resultat.
Ivareta miljøhensyn	Næringsvirksomhet i utviklingsland medfører ofte utslipp og avfall som er til stor skade for både mennesker og natur. Når omgivelsene ødelegges av forurensning, betyr det også at grunnlaget for langsiktig næringsvirksomhet trues.

Tall fra International Labor Organization (ILO)

Implementering av etisk handel - resultater over tid

Resultater i etisk handel krever langsiktig og målrettet arbeid. Årlig rapportering er det viktigste verktøyet IEH har for å måle status og fremdrift i medlemmenes arbeid. Medlemmene er forpliktet til å rapportere, og rapportene er offentlige tilgjengelige. Åpenhet er avgjørende for å synliggjøre hvordan medlemmene jobber frem resultater over tid. For medlemmene er rapportering til IEH et verktøy som strukturerer deres arbeid med etisk handel. Rapporteringsmalen følger IEHs syvtrinnsmodell for etisk handel (s.6).

kontakt med produsenter kan bidra forbedringer i arbeids- og miljøforhold direkte. Offentlige instanser, bedrifter og organisasjoner som handler fra agenter og importører, påvirker ved å stille krav om at disse arbeider for forbedringer hos sine produsenter. Både bedrifter, fagforbund og organisasjoner bidrar dessuten til å stryke oppslutningen om etisk handel. Fagforbund og organisasjoner har også nyttig og nødvendig kompetanse som styrker IEH-fellesskaps arbeid med etisk handel og bidrar til å utvikle etisk handel som fagfelt.

Medlemmene påvirker

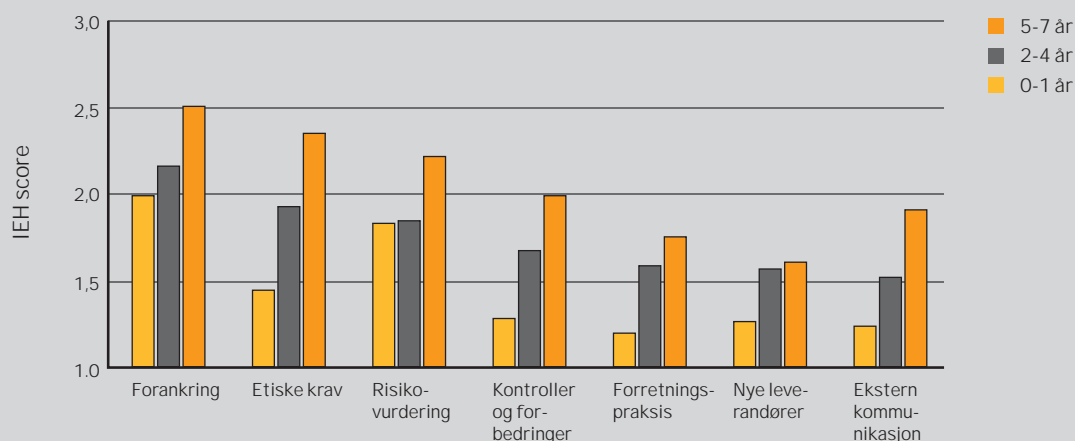
IEHs 89 medlemmer i 2008 er fordelt mellom 69 bedrifter, 16 organisasjoner og fire kommuner. De tre fjerdedelene av bedriftene som har direkte

Alle medlemmer har rapport for 2008.

Medlemstilbud i kontinuerlig utvikling

Medlemsportalen ble lansert i august 2007. Den inneholder store mengder ressurser medlemmene bruker i sitt forbedringsarbeid, inkludert maler, verktøy og en rapportdatabase søkbar på land, tema og bransje. Nettportalen blir løpende oppdatert, også med relevante IEH-aktiviteter i Norge og utlandet.

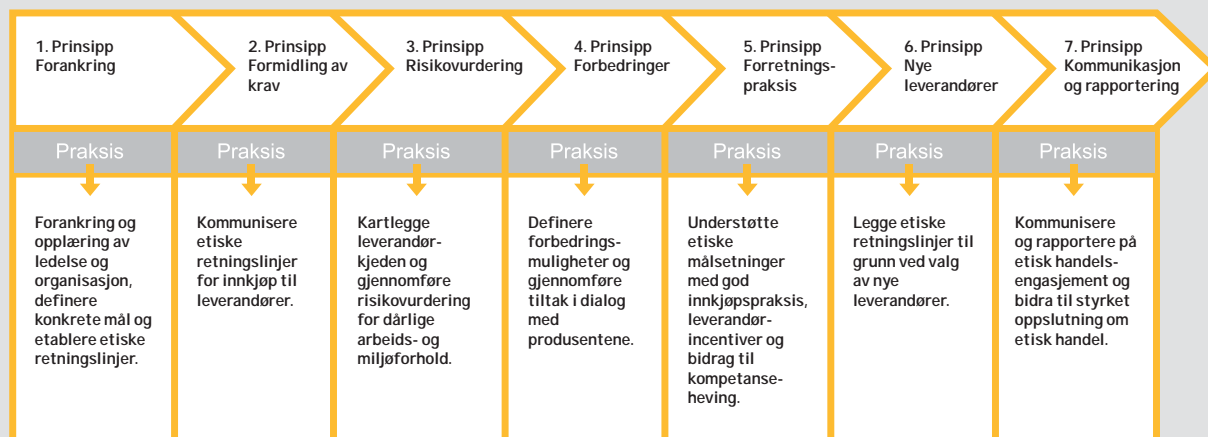
Gjennomsnittlig score og tid som medlem

Resultater over tid: For alle faser i implementeringsarbeidet ser IEH at medlemmene oppnår resultater over tid. Metoden er systematisk og konkret forbedringsarbeid. Tallene 1-3 i y-aksen representerer kategoriene 1 = begynner, 2 = improver og 3 = achieve. 4 = leader er høyeste score.

Syv steg til etisk handel

Hvordan implementere samfunnsansvar i leverandørkjeden? IEH anbefaler en fremgangsmåte i syv trinn. Anbefalingene bygger på internasjonal god praksis og IEH-medlemmenes egne erfaringer. Til hvert prinsipp hører konkrete mål og delmål. IEH tilbyr i tillegg rådgivning, kurs og erfaringsmaler m.m.

1. Prinsipp Forankring

Å etablere retningslinjer for etisk handel er en medlemsforpliktelse. IEHs elleve etiske prinsipper (s.4) angir minimumsstandarden. Å vedta etiske retningslinjer er første skritt. Veien videre går blant annet gjennom intern forankring. God forankring i styre og ledelse virker motiverende og gir resultater gjennom prioritering i budsjetter og strategier.

IEH tilbyr:

- standard presentasjoner for intern opplæring av ansatte, styre og administrasjon
- handlingsplaner
- maler for retningslinjer
- kurs

Medlemmene gjør:

- 97 prosent av medlemmene har definert mål for implementering av arbeidet med etisk handel i 2009
- 32 medlemmer har sendt 73 ansatte på IEHs kurs

2. Prinsipp Formidling av krav

Hvordan man stiller etiske krav er viktig. God formidling av krav forutsetter tydelighet, en god relasjon med leverandør og at kravene formidles på et språk produsenten forstår.

IEH tilbyr:

- maler for kommunikasjon med leverandører, samt med mellomledd (agenter/importører)
- kurs

Medlemmene gjør:

- 78 prosent av medlemmene har videreformidlet etiske krav til leverandører

3. Prinsipp Risikovurdering

Risikovurdering er nødvendig for å kartlegge leverandørkjeden, samt for å identifisere hvor det er hensiktsmessig å følge opp enkeltprodusenter og iverksette konkrete forbedringstiltak.

IEH tilbyr:

- egenrapporterings skjema for produsenter
- egenrapporterings skjema for mellomledd
- risikokartleggingsverktøyet RAID (se egen boks)
- kurs
- RAID-kurs (nødvendig for å få tilgang til verktøyet).

Medlemmene gjør:

- 58 prosent av medlemmene har foretatt en overordnet risikovurdering av leverandørkjeden eller av enkeltprodusenter
- 19 medlemmer har deltatt på RAID-kurs

Håndtering av risiko i leverandørkjeden

Risk Assessment and Identification Database (RAID) er et IT-verktøy for risikovurdering av leverandører. RAID baserer seg på et IEH-utviklet egenrapporterings skjema for produsenter, og fungerer som en database for kartlegging av forbedringsmuligheter. Skjemaet ble utviklet i 2007, og er i 2008 tilgjengelig på fem språk (engelsk, kinesisk, tyrkisk, hindi og bangla). RAID ble lansert i mai 2008, og kommer i april 2009 i ny versjon tilpasset til bruk mot agenter og importører.

Varner-Gruppen er ett av medlemmene som har bidratt til å utvikle RAID:

"Å få innsikt i og kunne følge opp egen leverandørkjede er helt vesentlig dersom man skal implementere samfunnsansvarlige prinsipper i virksomheten. RAID gjør det mulig for oss å kartlegge de sosiale forholdene hos våre produsenter på en enkel og effektiv måte"
CSR-ansvarlig i Varner-Gruppen, Annabelle Lefébure.

4. Prinsipp Forbedringer

IEHs medlemmer skal identifisere forbedringsmuligheter og gjennomføre tiltak i dialog med produsenter, eksempelvis for å redusere antall arbeidsulykker eller bidra til forsvarlig kjemikaliehåndtering.

IEH tilbyr:

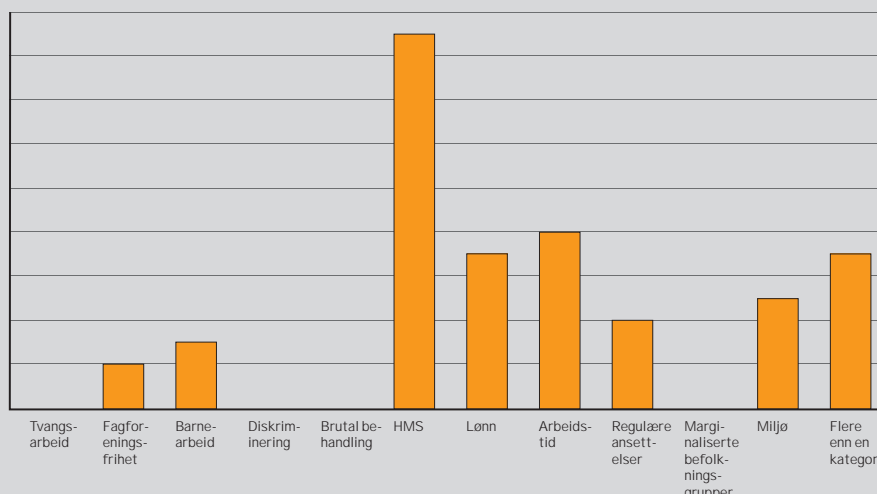
- maler for oppfølging av ulike typer kontroller
- mal for forbedringsplan, kjemikalieverktøy
- kurs
- forbedringsforum
- internasjonal erfaringsutveksling
- kompetansebygging av leverandører i produsentland (se egen boks)
- håndbok i forbedringsarbeid for produsenter

Medlemmene gjør:

- Flest forbedringstiltak er gjennomført i kategorien helse, miljø og sikkerhet (HMS)
- Etter HMS er det vanligst å iverksette tiltak for å redusere ekstrem eller ulovlig overtid og bidra til bedre betaling til arbeiderne
- HMS-tiltakene inkluderer brannsikring, verneutstyr, kjemikaliehåndtering, lys og ventilasjon

Forbedringer i arbeidsforhold (relativ fordeling)

Diagrammet viser mest vanlige tiltak for å forbedre arbeids- og miljøforhold hos leverandører til IEHs medlemsbedrifter.

Kompetansebygging av leverandører i produsentland

Farlige arbeidsplasser, ekstrem bruk av overtid og manglende dialog mellom arbeidere og fabrikkledelse er dokumenterte utfordringer, blant annet i Kina. IEH imøtekommer behovet for kompetansebygging i produsentland med opplæringstilbud til medlemmenes produsenter. Siden 2006 har 226 kinesiske produsenter deltatt på IEHs leverandørseminar i Kina. Neste seminar er planlagt i november 2009.

Forbedringsarbeid med lokal forankring

Samarbeid med lokale spesialister gir varige resultater av forbedringstiltak. IEH har sammen med blant andre Oxfam og Marks & Spencer bidratt til å etablere et internasjonalt nettverk av lokal ekspertise i forbedringsarbeid (Local Resources Network). Beer Sten er blant medlemmene som har tatt nettverket i bruk i India. IEH opprettet kontakt mellom steinimportøren og Business Trading Ethically (BTE), som er i India, og har konkret forbedrings- og bransjekunnskap.

5. Prinsipp Forretnings- praksis

Med forretningspraksis menes at målsettingene for etisk handel integreres i den ordinære forretningsvirksomheten, for eksempel innkjøpsplanlegging. Prosedyrer, beslutningstaking og handelsbetingelser kan være en medvirkende årsak til dårlige arbeidsforhold. Korte ledetider, hyppige ordreendringer, hardt prispress og sene betalinger fører ofte til ekstrem overtid, høy risiko for ulykker og underbetaling av arbeidere.

Medlemmene gjør:

- 57 prosent av IEHs medlemmer har helt eller delvis tilpasset sin innkjøpspraksis til arbeidet med etisk handel

IEH tilbyr:

- mal for kartlegging av forretningspraksis
- kurs og bedriftsinterne workshops
- i 2009 lanserer IEH en opplæringsvideo om forretningspraksis som blir internasjonalt distribuert

Mester Grønn la om hele innkjøpssystemet etter et kurs hos IEH. Fra å sette ordre gjennom hele året, utviklet Mester Grønn et system basert på halvårsplanlegging. Selv om det har vært en utfordring å innføre endringene, er ikke innkjøpsdirektør Anne Katrine Gangstad i tvil: Hun opplever den nye innkjøpspraksisen som et system både Mester Grønn og leverandørene drar nytte av.

6. Prinsipp Nye leverandører

Ved valg av nye leverandører bør retningslinjer for etisk handel tas med i kvalitetsvurderingen av produsenter. Da er kunden tidlig ute med vurdering av risiko og forbedringspotensial, mens produsenten eller agenten/importøren er forberedt på at ivaretagelse av anstendige arbeidsvilkår og miljøhensyn vektlegges ved fremtidig avtaleinngåelse og kunde-forhold.

Medlemmene gjør:

- 91 prosent av **bedrifts**medlemmene legger **etiske** retningslinjer til grunn ved valg av nye leverandører

IEH tilbyr:

- egenrapporterings skjema for produsenter
- egenrapporterings skjema for agenter/importører
- kurs

Se også formidling av krav (prinsipp 2) og risikoanalyse (prinsipp 5)

7. Prinsipp Kommunikasjon og rapportering

Generell oppmerksomhet omkring utfordringer i globale leverandørkjeder, samt informasjon bedrifters mulighet til å bidra til forbedringer er kritiske faktorer for å få bedrifter til å engasjere seg i etisk handel

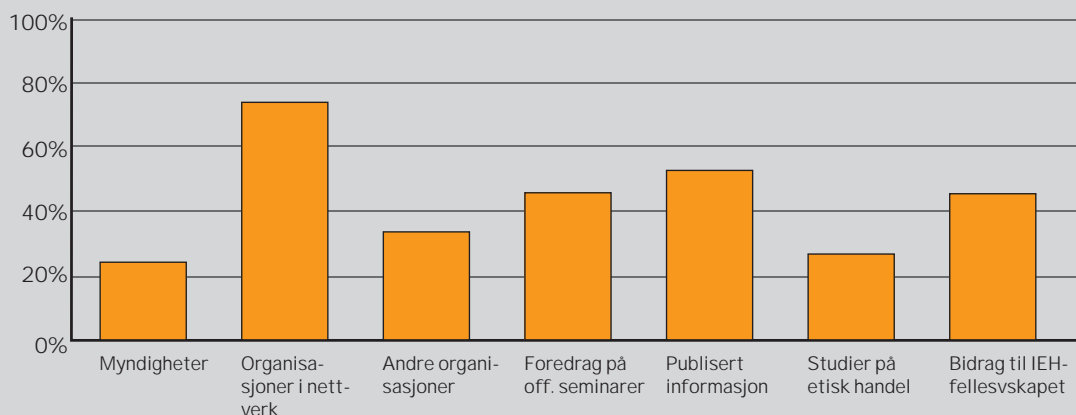
IEH tilbyr:

- Mal for kommunikasjon av medlemskap
- Rapporteringsskjema som følger IEHs syvtrinnsmodell
- kurs

Medlemmene gjør:

- 100 prosent har rapportert på sitt arbeid med etisk handel til IEH
- Om lag halvparten av medlemmene har hatt aktiviteter som bidrar til å styrke oppslutningen om etisk handel. Organisasjoner og kommuner skiller seg ut, men også mange bedrifter har slike tiltak
- Tiltakene spenner fra foredrag, kommunikasjon av medlemskap på egne nettsider, synliggjøring av etisk handel i mediekontakt, myndighetskontakt, til effektstudier og rapportering

Medlemmenes bidrag til styrket oppslutning om etisk handel

Diagrammet viser fordelingen av aktiviteter for å styrke oppslutningen om etisk handel blant IEHs medlemmer. Medlemmene er spesielt aktive innenfor egne nettverk, men tar også mange andre arenaer i bruk

Offentlig sektor:

Stigende interesse for etikk-krav

IEH erfarer stigende interesse for å stille etiske innkjøpskrav i kommuner, fylkeskommuner og andre offentlige instanser. I offentlig sektor må etiske krav tilpasses anskaffelsesregelverket, derfor er mange usikre på hvordan dette gjøres. Veilederen "Etiske krav i offentlige anskaffelser" viser vei – også for hvordan kravene følges opp.

Veilederen "Etiske krav i offentlige anskaffelser" ble lansert 20. januar 2009. Den er utarbeidet av Initiativ for etisk handel (IEH) og delvis finansiert av Barne- og likestillingsdepartementet (BLD).

Staten forvalter fellesskapets ressurser. Som landets største kunde har offentlig sektor stor påvirkningsmulighet – og et tilsvarende ansvar. Det er vel dokumentert at varer offentlig sektor anskaffer ofte er produsert under ulovlige og uetiske forhold, blant annet av barn. Gjennom å stille etiske krav vil offentlige sektor bidra til forbedringer i arbeids- og miljøforhold i leverandørkjeden. Slike krav baserer seg på eksisterende arbeidslovgivning i produsentland og internasjonale konvensjoner for arbeidstakerrettigheter.

Regjeringen fremhever selv offentlig sektors rolle som innkjøper. I St.meld. nr. 10 (2008-2009) om næringslivets samfunnsansvar understrekes det at offentlige virksomheter bør stille krav til sine leverandører, blant annet til arbeidsmiljø, bekjempelse av barnearbeid og tvangsarbeid. For å få til dette er det viktig at veilederen tas i bruk. Utstrakt bruk av veilederen vil dessuten være det mest konkrete tiltaket norske myndigheter har iverksatt for å fremme samfunnsansvar i næringslivet, ved at leverandører må innfri etiske krav og følge opp disse overfor sine produsenter.

Barnearbeid, ekstrem overtid og dårlig ivaretatt helse, miljø og sikkerhet er vanlige utfordringer i flere sektorer i land som Nepal (bildet), India og Kina. Offentlig sektor kan motarbeide slike problemer ved å stille etiske krav i innkjøp. Foto: Maillard J (ILO)

"Det er viktig og riktig at offentlig sektor stiller etiske krav til sine leverandører. Vi har lest veilederen og ser frem til at rådene i denne blir satt ut i praksis når anbudsrunderne skal gjennomføres."

Irene Gulbrandsen, prosjektleder og styremedlem i Enor/Culina (IEH-medlem)

Helse Sør-Øst medlem nummer 100

Helse Sør-Øst leverer tjenester til over halve Norges befolkning og er Norges største regionale helseforetak. I februar 2009 ble helseforetaket medlem nummer 100 i IEH.

"Vi innser at vi er i startgropen i dette arbeidet og har et godt stykke igjen å gå. Veilederen er et konkret og viktig verktøy. I tillegg har vi valgt å bli medlem i Initiativ for etisk handel. Medlemskap i IEH gir oss tilgang til ytterligere ressurser, rådgivning og kompetanse, og ikke minst erfaringsutveksling med andre private og offentlige virksomheter som stiller etiske krav i innkjøp."

Kristin W. Wieland, viseadministrerende direktør i Helse Sør-Øst

Vite mer? www.etiskhandel.no/offentlig_sektor

Organisasjonsnytt

Medlemsvekst

Per 31.12 2008 hadde IEH 89 medlemmer, med 21 nye medlemmer og fem utmeldinger. Per april 2009 er antallet 104. Målt i omsetning var nye medlemmer i 2008 større enn nye medlemmer i 2007. Bedrifts-medlemmene passerte en samlet omsetning på 280 milliarder kroner. Tallene for medlemmer i offentlig sektor og organisasjoner er ikke registrert.

Ansatte

IEH-sekretariatet besto i 2008 av Kristin Holter (daglig leder), Gunelie Winum (prosjektleder), Ole Henning Sommerfeldt (rådgiver), Magne Paulsrud (rådgiver - offentlig sektor) og Ingunn Haraldsen (webredaktør – sluttet mars 2008). Nye ansatte i 2008 var Henrik Mollatt (rådgiver) og Mari Bangstad (informasjonsrådgiver - fra mai 2008).

Økonomi

Norad-midlene brukes til å styrke oppslutning om etisk handel og til IEHs internasjonale aktiviteter. I 2008 har vi også mottatt finansiering fra Barne- og likestillingsdepartementet (offentlige innkjøp) og Utenriksdepartementet (aktiviteter knyttet til UDs Decent Work-konferanse i Oslo og leverandør-seminar arrangert i Guangzhou, Kina). I tillegg kommer midler fra Fritt Ord (CSR og journalistikk-seminar).

Inntekter	2008	2007	2006
Renteinntekter	7 9740	2 568	1 669
Øvrige inntekter	204 256	46 478	11 150
Tilskudd NORAD	900 000	900 000	900 000
Tilskudd UD	46 594	150 000	0
Tilskudd BLD	500 000	361 200	0
Tilskudd Fritt Ord	50 000	0	0
Kontingenter	2 932 280	2 419 996	1 836 256
Totale inntekter	4 712 870	3 880 242	2 749 075

“Jeg er stolt over å være med på den profesjonaliseringen som foregår”

Hilde Vanvik, daglig leder i The Body Shop

Medlemmer

2000 (+ 5)

Coop Norge, HSH (Handels- og servicenæringens hovedorganisasjon), Kirkens Nødhjelp, Landsorganisasjonen Norge (LO), The Body Shop.

2001 (+ 8)

Fellesforbundet, GRIP(konkurs 2008), Handel og Kontor i Norge, ICA Norge AS, Norgesgruppen, Norsk Folkehjelp, Rema 1000, Tine BA.

2002 (+ 3)

Bama Gruppen, KappAhl, Stormberg Group AS

2003 (+ 10)

Eurosko, Helly Hansen, IKEA, Joh Johansson, Kaffehuset Friele, Kjeldsberg Kaffebrenneri, Norsk Dekor, Swix Sport AS, Varner-Gruppen, Voice.

2004 (+6)

Arts & Crafts, Fair Trade Norge, Gresvig, Russeservice, Scantrade, University.

2005 (+ 11)

Chiquita, Coop NKL(utmeldt 2008), Expresspakk AS, Hokus Pokus, Pierre Robert Group (LaMote), Lilleborg, Nidar, Noramix Trade AS, Norges Fotballforbund, Sandvik, Telenor.

2006 (+ 6)

KS – Kommunenes Sentralforbund, Mester Grønn AS, Nepal Productions DA, Redress AS/Russedress, Smart Club AS(kjøpt opp av Coop 2008), Stokke AS.

2007 (+ 24)

Alpaca Society AS, Anouska, Beer Sten, Cultura Sparebank, Delta, Etica AS(utmeldt 2008), Friends Fair Trade, Kristin B. M. Design, Landsforeningen for Hjerte- og Lungesyke, LilleBa Baby, Manta Reiser AS(utmeldt 2008), Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité, Norrøna Sport AS, Oikos, Private Barnehagers Landsforbund, Sophie, Vestre AS, Viking Cimex, Viking Fottøy AS, VIPs, Hjelmeland kommune, Sauda kommune, Stavanger kommune, Suldal kommune.

2008 (+21)

Allsidige Nord AS, Angel Design, Artisti AS, AS Pelion, Choice Hotels, CSR-Norge, Edda Design, Elton & Jacobsen, Enor AS, FairPlay Design, Flaggborgen Norge AS, Hafslund ASA, Kid Interiør, Norges Varemesse, Norsk Bergindustri, Orient Import AS, Pashmina Norge AS, Sportsarena, Sportsbransjen AS, Tova LTD, Workmaster Scandinavia Accuvest (utmeldt 2009), A-Distribusjon (utmeldt 2009)

Innmeldte per april 2009 (+18):

Active Brands AS, Alfa Skofabrikk AS, Bergans, Fjordkjøkken AS, Grenlandskommunenes innkjøpsenhet (GKI), Helse Sør-Øst, ITP Holding, Kristiansand Dyrepark ASA, Laidback Licensetochill AS, Markom Uniformer AS, Mascot Høie AS, Moss kommune, Nærleiken AS, Rogaland Fylkeskommune, Sverre W. Monsen, Universitetet i Stavanger, Kristiansand kommune, NorTekstil AS

IEH **Initiativ for
etisk handel**

Kontakt IEH
Karl Johans gate 8, 0154 Oslo
Tlf.: 22 41 66 64
E-post: info@etiskhandel.no
Internett: www.etiskhandel.no